

Msgr. Jakobu Ukmarju v hvaležen spomin

Na vernih duš dan se je tiho poslovil od tega sveta msgr. dr. Jakob Ukmar, starosta slovenskih duhovnikov na Tržaškem in prav gotovo eden najbolj uglednih duhovnikov in izobražencev na Slovenskem. Ko smo julija tega leta obhajali 70-letnico njegovega mašništva, si nikakor nismo mogli predstavljati, da nas bo tako hitro zapustil, čeprav smo vedeli, da je poteklo že 93 let, odkar je na Opčinah zagledal luč sveta.

Jakob Ukmar je bil vsekakor markantna osebnost, in sicer ne po svojem zunanjem videzu, temveč po svoji široki in temeljiti izobrazbi ter razgledanosti, predvsem pa po svoji srčni kulturi in globokem čutu ter smislu za pravičnost. Bil je človek, ki je s svojim znanstvenim delom, z opravljanjem odgovornih dolžnosti na cerkvenih sodiščih in ne nazadnje tudi z dušnopastirskim delovanjem globoko zaoral v brazdo cerkvenega in javnega življenja v naši ožji in širši okolici. Zato pomeni njegova smrt zares neprecenljivo izgubo tako za našo slovensko zamejsko skupnost kot tudi za vse ljudi dobre volje v naših krajih.

Ne moremo danes niti bežno zabeležiti ogromnega dela, ki ga je pokojnik opravil v svojem dolgem življenju; omejili se bomo zato le na dva aspekta njegovih prizadevanj, ki pa gotovo dobro označujeta njegov človeški lik.

Vedeti je treba, da je bil Jakob Ukmar eden vodilnih slovenskih primorskih duhovnikov, ki so se v obdobju med dvema svetovnima vojnama vztrajno, odkrito in odločno upirali totalitarni in raznarodovalni politiki fašizma. Pri vseh pobudah, akcijah in ukrepih, ki so bili sprejeti proti omenjeni politiki, njenim navdihovalcem in izvrševalcem, je ta zvesti sin kraške zemlje igral odgovorno vlogo, kot med drugim moremo sklepati iz vsebine in oblike pisanih dokumentov, ki so v ogromni večini sestavljeni v njegovem nepogrešljivem slogu.

Mlajše generacije, ki so se rodile in se vzgojile v režimu politične demokracije, je treba pri tem opozoriti, da v tistih temnih časih takšna prizadevanja niso bila niti cene na polemika niti dialektično primerjanje mnenj in stališč, temveč nastop, ki je zahteval takšno mero moralnega in fizičnega poguma, kakršne ni vsakdo niti danes sposoben. Toda Jakob Ukmar se takšnega delovanja ni loteval samo v družbi in s pomočjo svojih sodelavcev ter prijateljev, temveč se je proti raznarodovalni politiki fašizma izpostavljal tudi v prvi osebi, kot med drugim pričajo znamenite postne pridige v šentjakobski cerkvi v Trstu.

Nič manj važno pa ni bilo vztrajno in odločno prizadevanje dr. Ukmarja na tistem (dalje na 4. strani)

Severna Irska - boleča bula na telesu Evrope

Že nekaj let skoraj vsak dan slišimo in beremo novice o nemirih v Severni Irski. Te novice postajajo vsak dan hujše in govore o vedno večjem številu smrtnih žrtev nemirov in spopadov. Kaj se tam godi in kakšni so vzroki?

Angleška trdovratnost

Severnoirski parlament je letos 22. junija obhajal svojo 50-letnico. Nastal je kot poskus za rešitev vprašanja 800-letne britanske navzočnosti v Severni Irski. Sedanji nemiri pa so jasno pokazali, da je ta rešitev nezadovoljiva. V dveh letih so že trikrat zamenjali ministrskega predsednika. Število smrtnih žrtev dan na dan narašča, ranjenci gredo v tisoče in že na tisoče je tudi takih, ki so izgubili svoje domove in pogosto svoje premoženje. Visoko je število beguncev, ki so zbežali v Irsko republiko. Najslabše pa je, da londonska vlada še danes ne misli na drugačno rešitev, kot so si jo zamislili leta 1921, ko je irska republika postala neodvisna, šest grofij v severni Irski pa je še dalje ostalo pod britansko krono. Ta trdovratnost se je razodela te dni tudi v »kronskem govoru« kraljice Elizabete v britanskem parlamentu, ko je govorila samo o zatrtju nemirov, ne pa o taki rešitvi spora, ki bi zadovoljila zapostavljene in socialno zatirane Irce na Severnem Irskem.

Eden izmed neposrednih vzrokov za krvave nemire je bil sklep severnoirskega ministrskega predsednika, da z dovoljenjem Londona brez procesa zapre ter internira voditelje vladi nasprotnih organizacij, ki združujejo skoraj samo irske katoličane. Kar zadeva Irsko republiko, bi rad njen ministrski predsednik Jack Lynch z mirnimi in političnimi sredstvi, t.j. s pogajanjem, dosegel združitev Irske republike in Severne Irske. V ta namen se je že sestal z britanskim ministrskim predsednikom Heathom in z ministrskim predsednikom severnoirske vlade Faulknerjem. Vendar brez uspeha. Angleži se še vedno vdajajo utvari, da bodo s strogostjo in s silo pripravili irsko manjšino k pokorščini in asimilaciji.

V Severni Irski živita dva naroda s popolnoma različno zgodovino, čeprav živita skupaj že 4 stoletja. Na Severnem Irskem imajo katoliške in protestantske šole. Katoličani se navadno imenujejo Irci, protestanti pa Britanci. Tudi krajevna imena imenujejo Irci po svoje in Angleži po svoje. Odnosi med obema narodoma so bili vedno napeti, skoro neznosni pa so postali v zadnjih treh letih, ko so začeli pretresati vso svetovno javnost.

Da bomo položaj lažje razumeli, moramo poseči na kratko v zgodovino. Napetost med

(Nadaljevanje na 3. strani)

Obmejna trgovina med Italijo in Jugoslavijo

Iz »Dela« povzemamo:

Po goriškem in tržaškem regionalnem trgovinskem sporazumu ter sejamskem sporazumu Alpe - Adria je v prvih osmih mesecih letos presegla izmenjava 30 milijonov dolarjev ter zajela skoraj 9 odstotkov celotne trgovinske menjave med sosednjima državama. Medtem ko meddržavna trgovinska bilanca izkazuje za nas veliko zgubo, pa je mejna menjava usklajena. Seveda pa menjave med sosednjima mejnima območjema ni le po trgovinskih in drugih gospodarskih sporazumih. Sem je treba prišteti še številne majhne nakupe državljanov z obeh strani meje, ki jih v malem obmejnem prometu spodbujajo razlike v cenah izdelkov z obeh strani meje. Tako kot odhajajo naši ljudje v Trst, Gorico in druga mejna mesta kupovat raznovrstne tehnične izdelke in druge trajne dobrine, prihajajo italijanski državljani k nam po živila in drugo blago široke potrošnje ter gorivo.

Taka oblika menjave je na obeh straneh meje spodbudila izreden razmah določenih vrst trgovin. V mejnih občinah Slovenije je na primer kar dobrih 13,6 odstotka vseh naših trgovin, medtem ko imajo na italijanski strani neka-

terih vrst trgovin tolikšno število, da bi lahko zadovoljili potrošnike v vsej deželi. Predvsem je taka oblika trgovanja omogočila, da so pri nas v obmejnih občinah zamenjali lani skoraj 22 milijard lir. Po nekaterih podatkih je v Italiji menjava dinarjev vrednostno še presegla to vsoto. Letos pa računajo, da bo ta menjava še znatno nad lansko. Če upoštevamo, da bo celotna menjava med sosednjima državama dosegla morda 400 milijard lir, potem nam bo obseg teh gibanj v mejnem območju bolj otipljiv.

Gospodarski operaterji na obeh straneh meje poudarjajo, da bi sedanja menjava ob meji morala dati novo kvaliteto. Za to pa je na konkretnem področju kaj malo storjenega. Med obema državama je nastalo v zadnjih letih kar 45 kooperacijskih pogodb, pri katerih je udeležen kapital obeh držav. Podjetja z mejnega pomembnejšega dogovora te vrste.

Obmejne občine pripravljajo sedaj skupno zahtevo za spremembo zakona o obveznem 30-odstotnem pologu pri graditvi trgovskih lokalov na njihovem območju. Boje se namreč, da bi obvezni polog zadržal razvoj trgovine ter s tem negativno vplival na devizni dotok.

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 7. novembra ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 10.45 Za dobro voljo. 11.15 B. Traven: »Zaklad Sierra Madre«. Šesta in zadnja oddaja. Radijski oder, vodi Lombarjeva. 11.35 Ringaraja za naše malčke. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi predstavlja Naša gospa. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 13.30 Glasba po željah. 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.45 Miniturni koncert. 16.30 Šport in glasba. 17.30 »Dolina meseca«. Dramatizirana zgodba. 18.30 Revija zborovskega petja. 19.00 Motivi s filmskega platna. 19.30 Bednarik: »Pratika«. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v svetu. 21.00 Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti. 21.20 Semeni plošč. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. 22.05 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 8. novembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za srednje šole). 12.10 Pomenek s poslušavkami. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Srečanje pred mikrofonom - Ne vse, toda o vsem. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Radio za šole (za srednje šole). 18.50 Slavnj dirigenti: Clemens Krauss. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Glasbeni drobiž. 19.45 Goriški Polifonski zbor. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Pesmi brez zatona. 21.00 Socialno vprašanje v slovenskem romanu. 21.45 Slovenski solisti. Pianist Andrej Jarc. Ukmar: 4 skladbe za klavir (Quasi sonatina); Potočnik: Sonatina op. 5; 3 preludiji op. 1. 22.05 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 9. novembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 11.50 Saksofonist Sax z Mitchellovim orkestrom. 12.10 Bednarik: »Pratika«. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Kvartet Dragotina Lavrenčiča. 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas - Novice iz sveta lahke glasbe. 18.15 Umetnost. 18.30 Komorni koncert. 19.00 Veliki mojstri jazza. 19.10 Pesniški svet Srečka Kosoveca. 19.20 Otroci pojo. 19.30 Nekoč je bilo... 19.45 Ameriške ljudske pesmi. 20.00 Šport. 20.35 Cavalli - pred. Nielsen »Didona«, opera.

♦ SREDA, 10. novembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol). 12.10 Brali smo za vas. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst - Slovenščina za Slovence - Kako in zakaj. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol). 18.50 Sopr. Ada Merni in pianist Livio Picotti. Samospevi J. Brahmsa in H. Wolfa. 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 Glasbeni vrtljak. 19.45 Zbor »Slavec« iz Ricmanj. 20.00 Šport. 20.35 Simf. koncert. V odmoru (21.05) Za vašo knjižno polico. 22.05 Zabavna glasba.

♦ ČETRTEK, 11. novembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 Družinski obzorik. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Slovarček sodobne znanosti - Ne vse, toda o vsem. 18.15 Umetnost. 18.30 Ljudska glasbila, pripravil Julijan Štrajnar. 18.50 Glasbena beležnica. 19.10 Pisanj balončki. 19.30 Vam ugaja jazz? 19.45 »Robert Shaw Corale«. 20.00 Šport. 20.35 P.T. Afer: »Kaznovalec samega sebe«. Komedijska. 22.05 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 12. novembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol). 12.10 G. Bartolozzi: Otrok v prvih letih svojega razvoja. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Govorimo o glasbi. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol). 18.50 Sodobni ital. skladatelji. 19.10 Slovenski narečni dokumenti: »Krajevno ime Plešišča, molitev za mir in še kaj«. 19.20 Novosti v naši diskoteki. 19.40 Oktet »Gallus«. 20.00 Šport. 20.35 Gospodarstvo in delo. 20.50 Koncert operne glasbe. 21.50 Folklorni plesi. 22.05 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 13. novembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 »Življenje pod zemeljsko površino«. 13.30 Glasba po željah. 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.55 Avtoradio - oddaja za avtomobiliste. 16.10 Glasbeno popoldne. 16.50 Jazz. 17.20 Dialog - verske aktualnosti. 17.30 Za mlade poslušavce: Disc-time - Lepo pisanje - Jaz vem, in ti? 18.15 Umetnost. 18.30 Koncertisti naše dežele. 19.10 Po društvih in krožkih: Prosvetno društvo »Marko Filej« iz Gorice. 19.40 Zbor Glasbene matice iz Ljubljane. 20.00 Šport. 20.50 »Rimska mamica«. Napisal F. Mikuletič, dramatiziral F. Jeza. Radijski oder, režira Kopitarjeva. 21.30 Vabilo na ples.

Sinoda: celibat ostane v veljavi

Zborovanje škofov (sinoda) v Rimu gre počasi h koncu. V tretjem tednu razprav (od 18. do 22. oktobra) so škofje razpravljali o pravičnosti v svetu in o tem, kako naj Cerkev dela za pravičnost.

Nadškof Alberto y Valderrama s Filipinov je v govoru rekel, da mora Cerkev najprej pometati tudi pred svojim pragom. Sinoda naj v tem oziru ne razglašajo samo načela, marveč naj prime tudi za konkretno delo. Cerkevno premoženje naj se upravlja kot dediščina revnih, ne pa kot sredstvo za kopičenje še večjih zakladov.

V imenu jugoslovanskih škofov je govoril na sinodi tudi škof Jenko. Zahteval je, naj sinoda ostro obsodi genocid ali rodomor in prav tako tudi zatiranje narodnostnih manjšin v katerikoli obliki. Narodnostnim manjšinam mora Cerkev zagotoviti dušnopastirsko oskrbo, če je le mogoče z zadostnim številom duhovnikov iz same narodnostne skupine.

Bodi tu dovoljen pomislek uredništva, kako je v tem oziru v naši čedermačevski Benečiji. Videmska kurija pošilja duhovnike slovenskega rodu v Furlanijo, italijanske pa v slovenske fare v Benečijo! Besede slovenskega škofa so zbrani cerkveni voditelji poslušali z veliko pozornostjo. Ali bodo sledila tudi dejanja?

Škof Jenko je govoril o delu škofovske sinode tudi po vatikanskem radiu.

Sinoda bo še ta mesec povsem zaključila svoje delo. Sklepe bo pa moral potrditi še papež, preden bodo postali veljavni za vso Cerkev.

MODA SO ŠPORTNI AVTOMOBILI

V Turinu so odprli 53. mednarodno avtomobilsko razstavo. Razstavljenih je mnogo novih modelov, zlasti športnih tipov. Ob tej priložnosti je bilo poudarjeno, da italijanska avtomobilska industrija zaradi gospodarskih težav ne more sprosti izdelovati toliko vozil, da bi zadostila povpraševanju, zato je nevarnost, da bodo segli Italijani po tujih vozilih. Ministrski predsednik Colombo je imel ob odprtju razstave velik govor o premagovanju gospodarskih težav.

Fischer zmagovalac polfinala za naslov svetovnega prvaka v šahu

Pred nedavnim se je končal zanimiv šahovski dvoboj, na katerem je mladi ameriški šahist Boby Fischer z zmago nad bivšim svetovnim prvkom Petrosjanom postal uradni izizvalec svetovnega prvaka Spasskega. Po senzacionalnih zmagah nad Tajmanovim (6:0) in Larsenom (6:0) so mnogi napovedovali Fischerju polom v boju s Petrosjanom, češ da je slednji bolj izkušen v igri dvojic kot sta bila Larsen in Tajmanov. Dvoboj je potekal takole:

1. partija: Petrosjan je presenetil. Vse do končnice je imel pobudo, a je na koncu izgubil.
2. partija: po dvajsetih zaporednih zmagah je Fischer končno izgubil.
3. partija: Fischer je srečno izvel remi zaradi trikrat ponovljene pozicije.
4. partija: spet remi.
5. partija: remi, stanje točk pa 2,5:2,5. Komentatorji ne dajejo več prednosti ne enemu ne drugemu. Zdi se, da je Petrosjan s svojo taktiko »čakanja« uspel.
6. partija: Fischer kot »črni« dobil. Ta partija je pomenila preobrat in zlom »tigra« Petrosjana. Sed-

MEŠANJE OKROG REFERENDUMA

Medtem ko se nekateri krščansko-demokratski politiki trudijo, da bi prišlo do politične poravnave glede zakona o razporoki, ki bi delno ali skoraj v celoti odpravila njegova določila, pa se nadaljujejo priprave in propaganda za referendum, ki naj bi zakon o razporoki sploh odpravil. Čutili je negotovost o izidu referenduma, ki je hkrati demokratično in nedemokratično sredstvo, če hočejo namreč njegovi organizatorji — kot v tem primeru — z demagoškim vplivanjem na zaostale mase »korigirati« in osmešiti demokratično izvoljeni parlament, ki je sprejel zakon o razporoki, po vzgledu vseh naprednih evropskih držav.

♦ ♦ ♦

Podjetje LIV v Postojni bo začelo v kratkem pošiljati na trg avtomobile Citroen »žabe«, ki jih montira v sodelovanju s koprsko tovarno »Tomos« in s francosko tovarno Citroen.

Škofovska sinoda v Rimu je pri glasovanju z veliko večino odklonila predlog, da bi se smeli duhovniki poročiti. Verjetno bo odklonila tudi predlog, da bi lahko že poročeni možje postali duhovniki, o čemer pa se trenutno vodi na sinodi še vneta debata.

V Marsali na Siciliji še vedno niso odkrili človeške pošasti, ki je ugrabila tri deklice na poti iz šole, od katerih so eno, devetletno, že našli ubito in napol sežgano. Vse kaže, da je bilo dosedanje iskanje napačno usmerjeno in da je hudodelec verjetno kak mladostnik ali sosed v najbližnji okolici doma nesrečnih deklic.

Smrt na cesti preži tudi iz zraka. Pri Cervii v Romagni je padlo v četrtek vojaško letalo (lovski bombnik) na šest avtomobilov in zgorelo. Pet potnikov je bilo takoj ubitih, enako pilot. Precej je bilo ranjenih.

Severnoirski ministrski predsednik Faulkner je izgubil glavo in oborožuje protestante, da bi planili po upirajočih se katoliških Irceih, ki so siti stoletnega nacionalnega in socialnega zatiranja.

V misijonskih deželah je danes 395 katoliških domačinskih škofov, 15.512 duhovnikov in 7.768 bogoslovcev.

mo, osmo in deveto partijo je gladko izgubil, kajti moči so mu že pošle.

Kot novost se je med tem dvobojem pokazalo to, da je Fischer znal preboleti tudi poraze. Po zadnjem Fischerjevem vzponu je postalo zelo verjetno, da bodo Rusi kot šahovska super-sila najbrž izgubili naslov svetovnega prvaka. Zadnje prvenstvo SZ pa je pokazalo, da v SZ trenutno niti med mladimi ni igravca, ki bi obetal, da se razvije v šahista vrhunskih kvalitet.

In še podatek, zaradi katerega mnogi imenujejo Fischerja šahovski genij. Fischer igra in analizira čisto sam, zato so njegove zmage nad ruskim analizerskim štabom še toliko bolj senzacionalne.

Fischer in Spasski se bosta pomerila za naslov svetovnega prvaka spomladi prihodnjega leta.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska, tiskarna Graphart, Trst - ulica Crispi 54 - tel. 77-21-51

Severna Irska - boleča bula na telesu Evrope

(Nadaljevanje s 1. strani)

Irci in Angleži traja 8 stoletij. Angleški kralj Henrik II. je leta 1171 zasedel Irsko ter si je skušal podrediti njeno prebivalstvo, ki pa se je ves čas upiralo angleški nadoblasti. Ko so Angleži pod Henrikom VIII. prelomili z Rimom leta 1533, so Irci ostali katoličani. Tako se je narodnostnemu nasprotovanju pridružilo še versko. Da bi Angleži lažje kolonizirali Irsko, so pošiljali tja britanske naseljence. Zanimivo je, da so se Angležem najbolj upirali prebivalci sedanje Severne Irske, to je Ulstra. Večkrat so se vojskovali, odločilno pa so bili premagani l. 1603. Naslednik kraljice Elizabete Jakob I. je začel naseljevati Britance med poražene Irce v Ulstru, ter ustvarjal razmere, iz katerih še danes izvira napetost.

Zatiranje Ircev

Severna Irska je politična enota, v kateri je združenih šest grofij. Leta 1690 je bil premagan zadnji katoliški kralj Jakob II. in takrat so začeli uvajati protestantizem po vsej Irski. Predaleč bi nas zavedlo, če bi navajali zgodovino bojev med katoličani in protestanti. Katoličani so bili potisnjeni na rob družbe in so se morali izseljevati v Združene države, tako da je bilo na primer leta 1848 osem milijonov Ircev v Združenih državah, doma pa samo štirje milijoni. Zato ni čudno, če so se Irci, zlasti revolucionarji, borili za neodvisnost celega otoka od Velike Britanije. Ti boji so trajali vse do leta 1920. Takrat je nastala irska republika, ki je dobila 80 odstotkov prebivalstva ter je postala neodvisna država. Otok je bil razdeljen na dve, saj je šest severnovzhodnih grofij še dalje ostalo pod Veliko Britanijo. Irska vlada v Dublinu te razdelitve ni priznala in še danes pravi, da predstavlja vse Irce.

Severna Irska, ki se imenuje tudi Ulster, je dobila svoj parlament v Belfastu. Ta parlament je sicer podrejen londonskemu parlamentu, uživa pa veliko avtonomijo glede notranjih zadev. V Ulstru sta največji dve stranki, to je unionistična, ki združuje zvečino protestante in vse tiste, ki so za nadaljevanje združitve z Veliko Britanijo, ter opozicijska stranka, v kateri so zvečine katoličani in tisti, ki so za združitve Ulstra z irsko republiko. Omeniti je treba, da je vseh 50 let v Belfastu na oblasti vlada unionistične stranke. Na Irskem je 35 odstotkov prebivalcev katoličanov, 65 pa protestantov. Zanimivo je, da se rodi približno enako število katoliških in protestantskih otrok. Vendar je število protestantskega prebivalstva dosti večje, ker otroci irskih katoliških staršev zaradi izredno slabih gospodarskih in socialnih razmer umirajo, odrasli pa se morajo izseljevati.

Socialne in politične razmere

Oglejmo si nekoliko podrobneje te razmere. Volilno pravico imajo sedaj lastniki hiš in ljudje, ki imajo določeno količino premoženja. Biti morajo tudi zaposleni. Ker pa je vlada ustvarila takšne razmere, da irsko katoliško prebivalstvo nima hiš in težko dobi zaposlitev, ima le malo Ircev volilno pravico. Tudi volilni okraji so sestavljeni tako, da protestantski okraji lahko izvolijo več poslancev kakor katoliški. V mestu Derry je na primer 20 tisoč katoličanov lahko izvolilo 8 poslancev, 10.000 protestantov pa 12. Stanovanja dodeljujejo protestanti. Ti skrbijo, da

jih ne dobijo irski katoličani. V deželi vlada precejšnja brezposelnost. Gospodarsko oblast imajo v rokah protestantski zemljiški lastniki in tovarnarji, ki jemljejo v službo skoro same protestante. V državni upravi je nameščenih 319 ljudi, od tega le 23 katoličanov. V bolnišnicah je nastavljenih 387 ljudi, od tega le 31 katoličanov. Katoličanom torej ne preostaja drugo, kakor da se izselijo v druge dežele. Do pred kratkim je bila v rokah severnoirske vlade posebna policija, ki je štela 8000 mož, pa ni bil sprejet vanjo niti en katoličan. Ker pri nemirih ta policija ni vzdrževala reda, ampak je skupno s protestantskimi skrajneži udrihala po katoličanih, so jo na zahtevo angleškega laburističnega ministrskega predsednika Wilsona razpustili, toda njeni člani so si obdržali orožje. Razumljivo je, da so Irci v takšnih okoliščinah segli po skrajnem sredstvu, to je po odporu. Nekateri vodijo tudi oborožen odpor, pri katerem se odlikuje nezakonita irska revolucionarna vojska, znana pod kratico IRA.

To ni verski boj

Namesto razpuščene policije vzdržujejo red britanski vojaki. Teh je prišlo okrog 12.000.

Omeniti je treba, kot piše pariški dnevnik »Le Monde«, da je napačno zaradi enostavnosti predstavljati dogajanja v Severni Irski kot spopad med katoličani in protestanti. Ločitev med obema skupinama je šele v drugi vrsti verskega značaja, prvenstveno pa izhaja iz socialnih, gospodarskih, političnih in celo rasističnih vzrokov. Drug drugemu

stojijo nasproti irski Kelti in Anglosasi, reveži in bogataši, kolonialisti in njihove žrtve. Tudi vera igra veliko vlogo, ne pa odločilno. Jedro vsega vprašanja je politično. Manjšina je diskriminirana in se ne more vdati v to, da bi London odločal o usodi Irske. Irci so zemljepisno, zgodovinsko in narodnostno bolj povezani s svojimi brati v irski republiki, kakor s svojimi prijatelji v Veliki Britaniji.

Kako rešiti to vprašanje? Angleški ministrski predsednik Heath se je sestal s predsednikom Irske republike Lynchom. Na sestanku je bil tudi ministrski predsednik Severne Irske Faulkner. Zdi pa se da je Heath na Faulknerjev pritisk vztrajal pri sedanji ureditvi in ni hotel pristati na spremembo ustave, kakor da bi bili ljudje ustvarjeni za ustave in ne ustave za ljudi. Čas je že, da britanske in irsko ljudstvo rešita 8 stoletij staro vprašanje, ki se je zadnje čase izredno zaostrojilo in terjalo na obeh straneh veliko krvi. Angleška demokracija, ki si je pridobila na svetu velik ugled, bi morala biti zmožna najti pravično rešitev tudi za to težko vprašanje.

M. P.

Slovenija je odklonila predlog zvezne vlade, da bi rešili problem prezadolženosti v jugoslovanskem gospodarstvu s čeki, ki bi zahtevali novo emisijo denarja in poslabšanje inflacije.

Ameriški senat prvič v povojnem času ni odobril programa ameriških pomoči tujini.

Jugoslovanski predsednik Tito je opravil uradni obisk v Združenih državah in v Ottawi. Zasebno je obiskal tudi Kalifornijo.

POTOVANJE PO SKANDINAVIJI

VIATICUS

LIII.

Sveto pismo je predstavil Ulfila iz grščine in pri tem je moral reševati ne le probleme prevajanja, ampak je moral nekatere gotske besede za krščanske pojme šele ustvariti, kar je storil z genialnim čutom za jezik. Pozneje so se, kot znano, vsi Goti oprijeli krščanstva arijske ločine in od njih so odhajali gotski misijonarji na vse strani v vzhodno in srednjo Evropo. Misijonarili so tudi med Bavarci, kot dokazujejo gotske krščanske besede, ki so se ohranile v bavarščini oziroma nemščini, npr. Pfaffe (pop) iz gotske papa, taufen (krstiti) iz gotske daupjan itd. Najbrž pa tudi med Slovenci, kajti še več gotških cerkvenih izrazov je v slovenskem besedju, npr. volja (got. vilja), oznanjati (got. uz-anan), blažen, blag (got. blaks), bukve (got. boka), dvorišče - dvor (got. dauro), dolg, dolžnik (got. dulgs), pisati (got. faihs), častiti (got. alchs - tempel) itd. Upoštevati je treba seveda pravopis (v gotškem jeziku se je izgovarjal ai kot e, au kot o, o kot u, ei kot i, s čimer je podobnost še očitnejša.) Jasno je, da teh gotških besed niso mogli zaneesti med Slovence nemški, latinski ali irski duhovniki, saj jih ti narodi ne poznajo. Mislim, da bi moral vzbujati Vulfilov evangelij v Uppsali veliko zanimanje tudi pri slovenskih jezikoslovcih in cerkvenih zgodovinarjih. A oboji, zlasti pa ti zadnji so, kot se zdi, popolnoma nezainteresirani za kritično preveritev dosedanjih predstav in trditev o začetkih pokristjanjevanja pri Slovencih.

Sprehajajoč se po Uppsali sem in tja sem

dobil vtis prijetnega, a nekoliko dolgočasnega mesta, v katerem življenje mirno, kar premirno teče naprej, brez pravih konfliktov, a tudi brez prave vitalnosti in življenjskega veselja. To je sicer dežko definirati, ker gre bolj za občutek in vtis kot za neka dejstva. Toda tak občutek se mi je porodil, ko je ostalo mesto vse dopoldne enako mirno in zaspano, lepo, snažno in vedro, a apatično. Okrog veleblagovnic so na trgu razpostavljene klopi in na njih sedijo gospodinje, pa tudi drugi ljudje v urah, ko gospodinje pri nas hitijo od prodajalne do prodajalne in si komaj utegnejo izmenjati nekaj besed s kako prijateljico pred mesarno ali ob prodajni mizi v pekarni. Celotno v blagovnicah je bilo malo ljudi in uslužbenci skoraj niso imeli dela. Gotovo je bil tej pokojnosti kriv tudi poletni čas in zaprta univerza, ker so se študentje porazgubili na počitnice. Toda pozneje sem se prepričal, da je ta spokojnost značilna tudi za druga švedska mesta, celo za Stockholm. V začetku sem mislil, da so se gospodinje samo za hip vsedle na tiste klopi, da bi se odpočile od tekanja po trgovinah, potem pa sem videl, da so mirno sede naprej in da so bile klopi stalno bolj ali manj zasedene.

V tej nehlastnosti se gotovo odraža predvsem občutek socialne varnosti — ljudem se ni treba več boriti z mnogimi življenjskimi težavami, nimajo nujnih skrbi niti za vsakdanji kruh niti zaradi bolezni in tako so lahko bolj mirni kakor ostali Evropejci; le na Danskem in v Švici je življenjsko ozračje podobno. (dalje)

S Tržaškega

Msgr. Jakobu Ukmarju v hvaležen spomin

(nadaljevanje s 1. strani)

kočljivem področju, ki zadeva ravnanje posameznih škofijskih kurij in njihovih najvišjih predstavnikov na ozemlju nekdanje Julijske krajine z verniki slovenskega in hrvaškega jezika. Ni namreč nobena skrivnost, da je cerkvena hierarhija po smrti nadškofa Sedeja in odhodu škofa Fogarja pri nas dejansko odpovedala pred fašizmom, tako da je v večji ali manjši meri postala instrument njegove politike, vsaj kar zadeva odnose do slovenskega in hrvaškega ljudstva.

Razumljivo je, da se duhovniki takšnega kova in takšne vzgoje, kot je bil Jakob Ukmar, niso mogli sprijazniti s stanjem, ki je bilo v obraz najosnovnejšim krščanskim načelom ter pisanim in nepisanim zakonom katoliške Cerkve. Zato je bil pokojnik spet v prvih vrstah, ko so slovenski in hrvaški duhovniki nastopali v Vatikanu in odločno zahtevali pravično ravnanje s svojimi verniki ter spoštovanje najosnovnejših narodnostnih pravic v cerkvi. Tudi pri tem je bilo treba veliko poguma, če pomislimo na odnose pokorščine med katoliškim duhovnikom in njegovim škofom, zlasti v predkoncilski interpretaciji.

Jakob Ukmar se je teh načel strogo držal tudi po drugi svetovni vojni in ni nikdar odklonil svojega dragocenega sodelovanja pri nobeni akciji, katere namen je bil, da se v tržaški škofiji zagotovi slovenskim vernikom polna enakopravnost v cerkvi, kar je tudi eden pogojev za mirno in prijateljsko sodelovanje med obema narodnostnima skupnostima tako na Tržaškem kot tudi na ostalem ozemlju, koder prebiva slovenska manjšina.

Te svoje skromne vrstice zaključujemo z osebno noto, ki sega v dobo pred 17 leti, ko je bil obnovljen naš list. Tedaj smo večkrat bili na obisku na njegovem domu v Škednju in vneto razpravljali o umestnosti izdajanja Novega lista. Priznati moramo, da je bil pokojnik odločen zagovornik nove publicistične dejavnosti, zlasti glede na kaos tedanjih ideoloških in političnih razmer med zamejskimi Slovenci.

Zato smo še posebno dolžni, da ga ohranimo v trajnem in hvaležnem spominu, kot

ga morajo ohraniti vsi pošteni in zavedni Slovenci na Primorskem. DRAGO LEGISA

DEJAVNOST NEMŠKEGA KULTURNEGA INSTITUTA

V Nemškem kulturnem institutu v Trstu, ulica Coroneo 15, bodo odprli v torek, 9. t.m. ob 19. razstavo ujedank nemškega umetnika Güntherja Schöllkopfa. Razstava bo odprta do 30. t.m., vsak dan razen sobot in nedelj, od 17. do 20. ure.

V petek, 12. t.m., pa bo v Nemškem institutu predaval prof. Claudio Magris o temi »Hoffmann in umetnost negativnega«. Začetek ob 19. uri.

Vatikan naj naredi red

Zborovanje, ki so ga istrski prebežniki napovedali za vse svete v Rimu, se je torej zaključilo, kot je bilo pričakovati. Na rimskem Forumu se je zbralo, kot nam poročajo očividci, kakih tisoč, v ogromni večini starejših ljudi, ki so iz Trsta prispeli s posebnim vlakom. Se prej pa je bil občni zbor Združenja Istranov, na katerem sta kot glavna govornika nastopila Gianni Bartoli in odvetnik Sardos Albertini.

interpelacijo na zunanjega ministra Mora. V lepem objemu sta se torej znašla bivši tržaški demokristjanski župan ter bivši predsednik tržaške katoliške akcije!

Popolnoma drugače pa moramo oceniti dejstvo, da se je shoda prebežnikov udeležil msgr. Santin, ker je še vedno tržaški škof in torej odgovoren za dušnopastirstvo VSEH vernikov svoje škofije. Najvišji tržaški cerkveni predstavnik se ni, vrh vsega, omejil na branje maše, ampak je imel tudi nagovor na zborovavce, katerega del je izrazito politične narave in se takole glasi:

»Po svojih značilnostih, po svoji zvestobi veri in družini ter navezanosti na delo smo (Istrani, op. pisca) nezamenljivo ljudstvo. Od vselej ljubimo svoje lepo narečje, in sicer odkar je zginil jezik Rima. To našo zemljo so nam zdaj vzeli in mi si prizadevamo, naj zmaga pravičnost po poti razuma in ljubezni. Moramo pa vsaj doseči, da se rana še bolj ne razširi, naj ne pride do kravje kupčije, da se torej spoštuje naša bolečina. Nadaljujemo po poti svojih očetov in naši zemlji ter našemu morju pošiljamo iz Rima pozdrave ljubezni in zvestobe.«

Msgr. Santin je, kot vidimo, govoril, kot da bi bil sam prebežnik in kot da bi bil le škof ezulov. S tem svojim izrazito političnim nastopom ni le žalil slovenskih vernikov svoje škofije, temveč je prišel v spor tudi s precejšnjim delom tržaških italijanskih katoličanov, ki se gotovo ne morejo strinjati z iredentističnimi izpadi cerkvenega predstavnika. Kaj bo nadalje k temu rekel Vatikan, ki ima s sosedno jugoslovansko državo redne diplomatske odnose?

Mislimo namreč, da ima Jugoslavija vso pravico odločno protestirati proti tako grobim napadom na njeno državno celovitost in od Vatikana zahtevati, naj v tržaški škofiji naredi red.

V Kopru je v starosti 50 let umrl znani zdravnik dr. Luciano Ferfoglia. Pokojnik je bil primarij internega oddelka ankaranske bolnišnice in zelo cenjen tudi v Trstu.

V Italiji so potrošili ljudje 1. 1969 za alkoholne pijače 1.387 milijard lir, za kajenje 938 milijard in za razne zabave (brez gledališča in kina) okrog 70 milijard.

A. T.

»Vahtič« v Nabrežini

SPD »Igo Gruden« je v ponedeljek obnovil stari slovenski običaj »Vahtič«. Prireditelj je bila namenjena predvsem otrokom, katere so predstavniki domačega društva obdarili, kot je bilo to v navadi še pred nedavnim, ko so za Vse svete otroci hodili od hiše do hiše po »vahtič«. Program je bil precej pester, saj so se domači prosvetarji najprej poklonili vse rajnim na domačem pokopališču, kjer so peli žalostinke; nato so pred spomenikom padlim na glavnem trgu v Nabrežini zapeli nekaj partizanskih pesmi in žalostink, potem ko sta predstavnika društva položila venec s slovensko trobojnico na spomenik.

Končno so se vsi odpravili v prostore prosvetnega društva, kjer je bil pripravljen skromen in kratek kulturni program. Predsednica

dr. Barbara Gruden je v nekaj besedah orisala stare običaje na Slovenskem ob teh dneh, pevski zbor je pel žalostinke in partizanske pesmi, otroci pa so občuteno recitali razne poezije. Napovedovalka Eda Terčon je izkušeno opravila svojo dolžnost, medtem ko so Patrizia Terčič, Vera Kukanja, Ivana Pertot, Tatjana Rojc in Nevo Radovič zelo dobro deklarirali ljudske in umetniške pesmi.

Ob koncu je predsednica povabila vse otroke, da se poslužijo vseh dobrot, katere jim je društvo nudilo na polnih pogrnenih mizah. Ob zvoku harmonike Iga Radoviča in ob petju izven programa domačega pevskega zbora so se naši otroci še dolgo zabavali in istočasno spravliali skromni »vahtič« v svoje male želodčke.

Števerjan

NOVI ŠOLSKI PRIJEMI

Naša osnovna šola je že v polnem učnem in vzgojnem delovanju. V šolsko življenje se skušajo uvajati novi načini pouka in zvez z družinami. Prejšnji petek je bil živahen sestanek: staršev, učiteljev in šolskega vodstva.

Razpravljali so tudi o novi šolski kuhinji, ki bo do 20. novembra začela delovati. Čakamo še na deželni prispevek. Potrebni pribor pa so preskrbeli že učitelji.

Naša šola je namreč ena izmed dvajsetih v deželi, ki bodo imele celodnevni pouk. 43 učencev ima dopoldne redni pouk. Popoldne pa bosta dve učni moči ponavljali z njimi učno snov in jo dopolnjevali po novih metodah. Obenem bodo otroke navajali tudi k različnim prosvetnim in športnim dejavnostim.

Starši, pa tudi šolarji, so z novo obliko šolske vzgoje in pouka kar zadovoljni.

RAJNIM V SPOMIN

Letošnja »vahtna« dneva sta privabila izredno dosti obiskovalcev na mestna in okolišna pokopališča, več kot prejšnja leta. K temu je seveda pripomoglo tudi lepo jesensko vreme. Grobovi dragih rajnih so bili tudi letos lepo okrašeni, čeprav so krizanteme dosegle ceno petsto in celo osemsto lir ena.

Tudi mestna občina je poskrbela, da so bili grobovi vseh padlih lepo urejeni. Te grobove je obiskal tudi jugoslovanski generalni konzul Trampuž iz Trsta. Ponekod so na grobovih padlih pomolili šolski otroci. Prav bi bilo, če bi za prihodnja leta ob vseh svetih in dnevu mrtvih pripravile vse naše šole primerne spominske slavnosti na grobovih vseh, ki so kdajkoli sebe žrtvovali, da svobodno raste današnji rod.

V molitvah in z zunanjo zbranostjo naj se jih spominjajo tudi mladi.

TEDENSKI PREGLED DOMAČEGA ŠPORTA

NAMIZNI TENIS Moška B liga

V drugem kolu B lige so Nabrežinci ponovno zmagali. Tokrat so odpravili ekipo T.T. Bolzano z 8:1, čeprav so prišli na tekmo precej utrujeni, saj so se vozili kar štiri ure, na igrišče pa so dospeli s skoro polurno zamudo. Domačini so ob podpori precejšnjega števila navijačev lahko osvojili le tekmo in tri nize, naši pa so v postavi Košuta, Bole in Ukmar z lahkoto opravili s pozhrtvovalnimi domačini. Ukmar je svoj prvi letošnji uradni nastop opravil zadovoljivo, saj je edino točko izgubil proti enakovrednemu nasprotniku in to po utrudljivi vožnji. Bole in Košuta sta, kot po navadi, naredila svojo dolžnost in odnesla vsak po tri točke. Naši predstavniki bodo v nedeljo odigrali doma tekmo proti ekipi S. Marco iz Verone in prepričani smo, da jih bodo tudi tokrat domači navijači polnoštevilno bodrili.

Izidi:

Bole - Premier 2:0, Košuta - Bonato 2:0, Ukmar - De Gasperi 1:2, Košuta - Pdemier 2:1, Bole - De Gasperi 2:0, Ukmar - Bonato 2:1, Košuta - De Gasperi 2:0, Ukmar - Premier 2:1, Bole - Bonato 2:0.

DRŽAVNI TURNIR V VERONI

V nedeljo in ponedeljek se je v Veroni odvijal prvi turnir letošnje sezone v namiznem tenisu. Tekmovanje so se udeležili vsi najboljši igralci države, ki so hoteli takoj v začetku pokazati, česa so sposobni. Nabrežinski Sokol in zgoniški Kras sta se turnirja polnoštevilno udeležila s svojimi najboljšimi postavami. Rezultat je bil več kot zadovoljiv, saj so naši predstavniki dosegli *najboljši množični*

Prvič v zgodovini se je zgodilo, da je papež pri avdienci posebej sprejel in pozdravil naše rojake izpod Matajurja.

To se je zgodilo v sredo, ko so bili pri skupni avdienci posebej sprejeti od papeža Pavla VI. člani pevskega zbora »Rečan« iz Ljes v Beneški Sloveniji skupno s svojim pevovodjem, kaplanom Rinom Markičem.

Zbor tega živahno delujočega mladega duhovnika med našimi rojaki je nekaj dni pred sprejemom nastopil pri spominski svečanosti za nadškofa Fogarja v Rimu.

Naši rojaki so pričakali papeža v ljudskih nošah. V dar so mu izročili domačo pleteno košaro in v njej domačo gubanco, kostanj in čutaro domačega žganja, torej vse kar rodi domača zemlja.

Kaplan Markič je izročil papežu še poseben posvetilni pozdrav, napisan na pergamentu v domačem beneško slovenskem narečju in v italijanščini. Papež je bil z darovi zelo zadovoljen, kar je izrazil posameznim članom in njihovem vodji Markiču.

Še isti večer je zbor priredil večerjo, ki so se je udeležili nekateri rimski Slovenci in člani jugoslovanskega poslaništva pri Sveti stolici.

☆

ANDREJEVANJE SE BLIŽA

Še niti en mesec nas ne loči več od tradicionalnega vsakoletnega andrejevanja in živahnega osem dnevnega sejma ob koncu jeseni.

uspeh, odkar obstaja namizni tenis v sklopu naše manjšine. Sonja Miličeva je, kot po navadi, bila najboljša, saj se je vrnila domov z dvema drugima in dvema tretjima mestoma. Med mladinkami in v absolutni konkurenci je dosegla drugo mesto, v mešanih in ženskih dvojicah pa je po ostrem dosegla »le« tretje mesto. Med ženskami se je tudi Kobalova odrezala kar zadovoljivo, saj je med mladinkami zasedla dobro 5. mesto.

Naši moški predstavniki so bili prav tako uspešni in so z Borisom Košuto na čelu dosegli zelo dobre uspehe. Radovič je, potem ko je po ostri borbi klonil pred bodočim zmagovalcem Rodelljem, zasedel med naraščalniki 5. mesto, medtem ko je bil Valter Pertot v isti kategoriji dobri 9. Mladi Ukmar je zaigral v izrednem slogu in v konkurenc 200 tretjekategornikov, zasedel 6. mesto, kar je njegov dosedanj največji uspeh. Nekoliko slabši je bil Fabjan, ki je zaradi neizkušenosti odpadel že v predtekmovanjih. Najboljši je bil med moškimi vsekakor Boris Košuta, ki je zaigral kot v najboljših časih. Absolutno je dosegel 5. mesto, čeprav zaseda na uradnih lestvicah »še« 11. mesto v državi, med drugokategorniki pa je bil odlični drugi, saj je v finalu klonil pred Filipeschijem s tesnim 2:1.

ODBOJKA

Moška B liga: CELANA - BOR 2:3 (15:13, 15:12, 9:15, 7:15, 5:15)

Bor je v Bergamu ponovil tekmo iz Trsta in je v igri, ki se je delila v dva različna dela, premagal (nadaljevanje na 7. strani)

Iz Goriške

Beneški Slovenci pri papežu

Prvi zvoki zabavišč pa že udarjajo na ušesa in naznanjajo, kakšen bo sejmarski krik in vrišč. Prva mini-dirkališča za avtomobilčke že vabijo onstran Kornške doline mlade, pa tudi nekatere starejše, na preizkusno vožnjo.

Pravijo, da bo letošnje sejmovanje bolje urejeno kot lansko.

JESENSKO VREME

Letošnja jesen je res še kar pomladno topla. Celotno prazniki vseh svetih so imeli zaradi lepega vremena kar pomladanski pridih in so zbužali upanje na novembrsko in celo začetno decembrsko »Babje poletje«.

Medtem so se pa že oglasili vremenski preroki, ki napovedujejo poslabšanje vremena od tretjega tedna v novembru dalje tudi pri nas. Za nameček bo proti koncu meseca nastopilo v jadranskem območju tudi prav mrzlo vreme.

Tolažimo se s tem, da bo v prvi polovici meseca še nekaj lepih dni.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

in

PROSVETNI DRUŠTVI »HRAST« IN »JEZERO«
vabijo

na prvo premiero Ljudskega odra
v soboto 6. novembra, ob 20.30 v Doberdobu;
ponovitev v nedeljo, 7. novembra, ob 16.30:

JAKA ŠTOKA

TRIJE TIČKI

Scena: DEMETRIJ CEJ

Pesem: MIROSLAV KOŠUTA

Kostumi: MARIJA VIDAHOVA

Godbo vodi: SVETKO GRGIČ

Režija: ADRIJAN RUSTJA

O s e b e :

Jarm, gostilničar: STANE STAREŠINIČ

Špela, njegova žena: ZLATA RODOŠKOVA

Igláč, krojač: LIVIJ BOGATEC

Jožko Štrmencelj, piskrovez: ALOJZ MILIČ

Zajec, urar: ADRIJAN RUSTJA

Sodnik: DUŠAN JAZBEC

Peter, sodni sluga: DANILO TURK

Predprodaja vstopnic v Doberdobu: Janko Gr-golet, Agraria; Roža Ferletič, Jestvine in eno uro pred predstavo.

◇ ◇ ◇

Primorsko dramsko gledališče v Novi Gorici, ki ga vodi režiser Jože Babič, se je znašlo v finančni krizi in člani dobivajo le 80 odstotkov redne plače. Vzrok krizi sta deficit in prepočasno ter medlo ustanavljanje »kulturnih skupnosti«, ki naj bi prevzele glavni delež pri financiranju kulturnih dejavnosti. Vendar gledališče, ki mnogo gostuje, normalno dela naprej, po zaslugi pozhrtvovalnosti svojih članov.

☆

Očala za slepce je izumil profesor Leslie Kay v Avstraliji. Očala imajo vdolan majhen radioaparar, ki oddaja zvoke, kadar stoji slepec pred kako zapreko. Izredna očala so že v prodaji za 22.500 lir.

Jedača in pijača ali nič, tako se glasi posebna zakonska določba na Švedskem, ki odreja, da kdor naroči alkoholne pijače, mora naročiti tudi jedačo.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Prešeren ni ustvaril slovenskega naroda

V raznih revijah je bila zadnji čas večkrat zapisana fraza, da je Prešeren ustvaril slovenski narod, s tem da mu je napisal prvo kvalitetno zbirko pesmi in mu tako izobrazil literarni jezik za plemeno izražanje. S tem se je baje tudi začela slovenska literatura — pravi druga taka fraza. Take fraze in teorije se porajajo iz gole nevednosti napolizobražencev, ki si prisvajajo danes v slovenskem kulturnem življenju in pisanju veliko vlogo, niso se pa potrudili niti toliko, da bi si bili kdaj prebrali kako zahtevnejšo delo o slovenski splošni in literarni zgodovini. Zdi se jim v njihovi nevednosti, da so vse šele oni na novo odkrili in da je vse, kar zapišejo, velika resnica, ki bi jo morali drugi takoj sprejeti in se čuditi njeni modrosti.

Tem ljudem očitno ni znano, da literatura, pa naj je še tako kvalitetna, ne ustvarja narodov in da ti torej niso plod literature. Pač pa si narodi ustvarjajo literaturo. Potemtakem ni Prešeren ustvaril slovenskega naroda, ampak je slovenski narod rodil Prešerna. Znano je, ali bi vsaj moralo biti vsem Slovencem znano, da se je slovenska književnost začela že davno pred Prešernom. Vsi narodi štejejo začetek svoje literature od prvih zapisanih dokazov svojega jezika in misli in tako tudi Slovenci. Prvi ohranjeni pisani dokazi slovenskega jezika pa so nastali pred približno tisoč leti. To so takojmenovani freisinški — ali s popačenim izrazom »brižinski« — spomeniki, po mestu Freising na Bavarskem, kjer so jih našli. Tam je bil namreč v srednjem veku sedež škofije, ki je imela svoje fare in posestva tudi na Gorenjskem. Po mnenju nekaterih slovstvenih zgodovinarjev pa je bila zapisana slovenska beseda še prej, morda že več stoletij prej, le da se rokopisi niso ohranili. Freisinški rokopisi so po tej teoriji samo majhen ostanek rokopisne literature verskega značaja, ki je nastala pri Slovencih v drugi polovici prvega tisočletja po Kristusu, v času pokristjanjevanja in pozneje, ko so si morali misijonarji in duhovniki marsikaj zapisati, da niso pozabili, pa tudi tisti, ki so se slovenskega jezika morali šele naučiti, ker so prišli iz tujine. Po neki teoriji je bil tudi jezik, ki sta ga uporabljala v svojih spisih sveta Ciril in Metod, jezik, kot so ga govorili takrat panonski in drugi Slovenci in Slovaki.

Nemški narod ima iz tistega časa, kot so freisinški spomeniki, le nekaj več ohranjenih rokopisov kot slovenski, kar pomeni, da so bili rokopisni zapiski tedaj približno enako razširjeni pri Nem-

cih in Slovencih. Slovensko pismenstvo, t.j. literatura se torej lahko ponaša z dolgo tradicijo in ni nastalo s Prešernom. Prešeren je bil le višek dotedanjega razvoja, ki ni bil nikdar docela pretrgan, čeprav je bil večkrat v zastoju. Slovenska narodna zavest pa je še starejša. Vsi zgodovinski viri govorijo o Slovencih kot o posebnem, samostojnem narodu že v 6. stoletju, pri slovenski naselitvi. Imenujejo jih Vinde, Vende, Vandale, Karantance ali Korentane. Narodno ime Slovenci pa je bilo prvič zapisano v začetku 9. stoletja, v nekem dokumentu kneza Pribine. Slovenska narodna zavest se je tudi v poznejših stoletjih neprestano javljala in izpričevala ne le v dejanjih, ampak tudi v dokumentih, tako v času karantanske kneževine kot v času celjskih grofov in kmečkih uporov, pa tudi v verskih rokopisih. Trubar jasno piše o Slovencih kot narodu. Zato je — kot rečeno — govorjenje, da je Prešeren ustvaril slovenski narod ali celo, da je slovenski narod plod kapitalizma oziroma kapitalistične delitve dela, naravnost smešno.

Slovenska knjiga o Makedoncih

Založba Mladinska knjiga je izdala pred kratkim knjigo Janeza Staniča »Bolgarija in Makedonija«, ki obravnava znano makedonsko vprašanje oziroma polemiko, ali so Makedonci samosvoj narod, ali pa le del bolgarskega naroda, od katerega so odrezani in izpostavljeni pritisku, da se odrečejo svojemu bolgarstvu in se prelevijo v samosvoj, makedonski narod. To zadnje stališče zastopajo, kot znano, Bolgari, kar povzroča polemike in trenja med Jugoslavijo in Bolgarijo.

Janez Stanič je znan kot trezen, resnicoljuben in resen časnikar, kar je dokazal svoj čas s svojimi dopisi iz Sovjetske zveze. V njih je razkrival malo znane plat narodnostnega vprašanja v sovjetski državi, posebno, kako Rusi načrtno asimilirajo druge, manjše narode s tem, da povsod množično naseljujejo ruske delavce in poljedelce. Lahko se reče, da je Stanič eden najboljših zahodnih poznavavcev narodnostnega vprašanja v sovjetskem imperiju. Tako ni čudno, da ga je pritegnil tudi makedonski problem. V knjigi, ki šteje okrog 135 strani, je zbral mnogo podatkov in osvetlil problem z raznih strani. Razdelil jo je v več poglavij. V prvem »Sledi vodijo v Sofijo« prikazuje kratko zgodovino makedonskega vprašanja glede na državno pripadnost

KONCERTNI ABONMA GLASBENE MATICE

Glasbena matica v Trstu je razpisala za sezono 1971-1972 koncertni abonma za repertoar, ki obsega devet kvalitetnih koncertov, na katerih bodo nastopili poleg orkestra Glasbene matice same pod vodstvom dirigenta Oskarja Kjudra še Slovenski oktet, Simfonični orkester RTV Ljubljana, orkester in zbor »Consortium musicum« iz Ljubljane, Tržaški baročni ansambel, Zagrebški godalni kvartet, violinist Igor Ozim in pianist Marijan Lipovšek ter pevski zbor »Branko Krsmanović« iz Beograda. Prvi koncert, na katerem je nastopil Matičin orkester, je že bil, drugi koncert — na vrsti je Slovenski oktet — pa bo v soboto, 6. t.m.

Na abonma, katerega cene znašajo od 2000 lir (mladinski in invalidski) do 7000 lir (redni), opozarjamo naše bralce in bravke, zlasti tudi mlade.

V Ljubljani je izšla tretja številka revije »Slovenija«. Prva številka je bila, kot znano, dvojna (1. in 2.). Nova revija, ki jo financirajo slovenski gospodarski krogi in ima lepo tiskovno opremo, je vzbudila tudi zaradi vsebine veliko pozornost, ker realistično obravnava slovenske zadeve.

Makedonci in navaja podatke o njihovem številu in njihovem ozemlju. Makedonci so razdeljeni med Jugoslavijo, Grčijo in Bolgarijo. Navečji del njihovega ozemlja — 25.713 kvadratnih kilometrov — in glavnina prebivalstva, nad en milijon ljudi, je v Jugoslaviji, kjer tvori Socialistično republiko Makedonijo. V Bolgariji živi približno 180.000 Makedonci, precej pa jih živi tudi v obrobni krajih Grčije, toda njihovo število ni znano. Verjetno jih je okrog 150.000.

V naslednjih poglavjih prikazuje Stanič, kako je bilo makedonsko vprašanje dolgo časa jabolko spora na Balkanu. Zanimivi so zlasti štadiji tega spora v času po drugi svetovni vojni. Obdobje Hruščova je vplivalo tudi na to vprašanje. V času Hruščova so morali namreč Bolgari krotiti svoje zahteve po Makedoniji na ljubo mirnemu sožitju. Po padcu Hruščova pa so si kar oddahnili in začeli z močno propagando po Makedoniji.

BEVKOV »TONČEK« V NEMŠKEM PREVODU

Švicarska založba Blaukreuz - Verlag v Bernu je izdala v nemškem prevodu Bevkovo mladinsko povest »Tonček«. Knjiga ima naslov »Toni. Seine ungewöhnlichen Abenteuer«. Prevedla jo je Else Byhan, ki si je že prej pridobila zasluge za prevode iz slovenske književnosti. Knjiga je izšla v zelo lepi opremi in z lepimi ilustracijami Hansa Langenberga. Nemški prevodi utirajo slovenski književnosti pot v druge zahodne jezike.

Državna založba Slovenije tiska umetniško monografijo o slikarju Rihardu Jakopiču. Besedilo bo v več svetovnih jezikih. Obsegala bo 232 strani velikega formata z 81 barvnimi reprodukcijami njegovih del ter 50 risbami in osnutki. Knjigo je uredila Nadja Furlan, uvodno študijo pa je napisal Zoran Kržišnik.

Slavni španski umetnik Pablo Picasso, ki je večino svojega življenja preživel v Parizu, je prejšnji teden praznoval 90-letnico rojstva.

V Združenih narodih pričakujejo delegacijo komunistične Kitajske. Na Stekleni palači že vihra tudi njena zastava. Toda mnogi se boje, da bo kitajska delegacija »ustvarjala v Združenih narodih več problemov, kot pa jih bo pomagala rešiti«.

Priznanje trudu prof. Jevnikarja

»Snovanja«, kulturna priloga lista »Glas«, ki izhaja v Kranju, so prinesla pred nedavnim obširno poročilo o Finžgarjevih pismih Ferdinandu Koledniku, katera je uredil in objavil letos pri Družbi sv. Mohorja v Celovcu prof. Martin Jevnikar. On je napisal knjigi tudi uvod.

Poročevalec Stanko Šimenc navaja v članku vsebino najzanimivejših pisem in pravi: »Finžgarjeva pisma so najprej pomembno pričevanje o njihovem avtorju, pa najsi iščemo v njih stavke, v katerih izpoveduje svoje življenjske in umetniške nazore, ali jih vrednotimo kot dokument časa ali pa jih sprejemamo kot kroniko Finžgarjeve življenjske jeseni. Potem so ta pisma zapis o trpki poti slovenske umetniške besede v svet in o človeku, Finžgarjevem stanovskem tovarišu, ki si že od svojih študentovskih let dalje prizadeva, da bi ta literatura pot bila uspešnejša. Tak ambasador naše literature je dr. Ferdinand Kolednik, rojen Maribor-

čan, Slovenec, večni popotnik, član društva kanadskih pisateljev in kanadski državljani, velik poznavalec jezikov in — prevajalec.«

Na koncu pa je Šimenc zapisal: »Finžgarjeva pisma Ferdinandu Koledniku so dopolnilo k pisateljevi umetniški in človeški podobi, kakršno razodevajo njegova dela in kakršno je sam razkril v »Letih mojega popotovanja«. S to knjigo nam postaja človeško še bližji; zdi se, kot da smo se nič kolikokrat menili z njim, z dobrim, a strogim človekom, strogim do sebe in do drugih. Zaradi sistematične ureditve pisem (kronološki vidik), izčrpnih uredniških pojasnil, poglobitev in zgodovinskih opomb pa sodi delo med tiste znanstvene edicije, ki so bogat vir za najrazličnejše preučevalce naše preteklosti.«

Veseli smo, da lahko zabeležimo to lepo priznanje za trud prof. Martina Jevnikarja.

Sodobno kmetijstvo

Jesensko gnojenje in obdelovanje vinske trte

Ce hočemo, da bodo trte dobro rasle in redno rodile, moramo skrbeti, da vrnemo zemlji snovi, ki jih je trta odnesla iz nje za mladce, listje in grozdje. Gnojenje vinograde opravimo takrat, ko vinska trta počiva. Organska gnojila — hlevski gnoj in ponekod, kjer slednjega ni dovolj, kompost — spravimo v tla jeseni, da lahko do spomladi preidejo v sprejemljivo obliko za trto. Poznozimsko ali celo spomladansko gnojenje s hlevskim gnojem deluje dosti slabše, deloma zaradi pozimi omejenega delovanja talnih drobnoživk deloma pa zaradi spomladanske suše. Tudi rudninska gnojila, ki delujejo počasi — fosforna in kalijeva — spravimo v zemljo že jeseni ali zgodaj pozimi. Potrebno pa je, da zlasti težka in mastna tla pognojimo in obdelamo jeseni. Rudninska gnojila lahko izjemoma spravimo v tla spomladi, če so tla lahka. Pri nas so tla, tako na kraškem kot obmorskem (lapornata tla) področju, razmeroma težka in mastna. Toliko bolj je potrebno, da se držimo zgoraj omenjenih načel.

Kako spravimo gnojila v zemljo?

Hlevski gnoj, kompost in rudninska (umetna) gnojila potrosimo po vsej površini pred obdelovanjem tal. Za težko topljiva gnojila priporočajo, da gnojila damo čim bližje koreninam. Fosforna in kalijeva gnojila se zelo počasi pomikajo s površine v območje korenin. Zato ob rigolanju ne smemo izpustiti gnojenja na zalogo prav s fosfornimi in kalijevimi gnojili. Ko pa gnojimo vinograd s hlevskim gnojem (in seveda hkrati tudi s težje topljivimi rudninskimi gnojili), je bolje, da pri težjih tleh ne zakopljemo gnoja pregloboko. V letih po rigolanju zadostuje, da vinograd dobro podrahljamo, da ne bi uničili drobnoživk v zgornjih plasteh. *Zemljo moramo plitvo obračati, globoko smemo le rahljati.* Francoski strokovnjaki so v tem pogledu napravili nekaj poizkusov. Trta je najbolje uspevala na zemljišču, ki je bilo samo plitko obdelano. To potrjuje dejstvo, da se korenine sčasoma bližajo površini, kjer je hrana.

Vloga hlevskega gnoja

Dober hlevski gnoj vsebuje skoraj vse hranilne snovi, ki so potrebne za vinsko trto. S količino 200-300 stotov na hektar letno bi v glavnem zadostili potrebam vinske trte za srednji pridelek. Le nekatera manjkajoča hranila bi dobili z umetnimi gnojili. Še pomembnejši kot hranilo pa je hlevski gnoj s svojim učinkom za drobnoživke v tleh. Zračne, vodne in toplotne razmere so po gnojenju neprimerno ugodnejše za življenje v tleh. Organske snovi hlevskega gnoja izboljšujejo mikrobiološke procese, strukturo tal, zračnost tal in njihovo vodno kapaciteto. Ugoden vpliv ima hlevski gnoj tudi na temperaturo tal, hlevski gnoj nadalje preprečuje, da hranila in mikroelementi hitro prehajajo v oblike, ki so nedostopne rastlinam, kar omogoča večjo izrabo rudninskih gnojil v zemlji. To seveda velja le za zrel hlevski gnoj, ki je dobro preperel. Če hočemo torej, da trta v polni meri izrabi rudninska hranila, je treba poskrbeti za stalno biološko obnovo tal, kajti vedeti moramo, da se bodisi zaradi delovanja drobnoživk (ki porabijo humus za svojo hrano), bodisi zaradi obdelovanja zaloge humusa v zemlji zmanjšajo. Hlevski gnoj je pa

vir humusa v zemlji. Na splošno je povsod premalo hlevskega gnoja in je zato boljše, da pognojimo vinograd z njim v prej navedeni količini vsako tretje ali četrto leto. V ostalih letih gnojimo z rudninskimi gnojili (takrat ko gnojimo s hlevskim gnojem, redno trosimo tudi rudninska gnojila) ali pa podorjemo zelene rastline (t.i. zeleno gnojenje) oziroma trosimo kompost.

Težko je dajati recepte za gnojenje vinogradov, ki bi povsod veljali. Talne razmere so povsod drugačne, prav tako podnebne razmere. Pretirano gnojenje, predvsem z dušikom, povzroča preveliko bujnost, slabo oplodnjo, gnilobo grozdja; vino iz takega grozdja je slabše kakovosti itd. Gnojenje lahko presega prej omenjene količine le tam, kjer je dosti padavin (teh pri nas ni vedno dovolj) in kjer so tla lahka (večje izpiranje gnojil). Najbolje bi bilo od časa do časa pošiljati vzorce zemlje na kemično preiskavo, ki ni niti tako draga. Priporočljivo se je ravnati po stanju v vinogradu.

Koliko hranil porabi vinska trta letno?

Za povprečen pridelek, ki se suče okoli 70 hl vina na hektar, so izračunali, da porabi vinska trta letno naslednje količine čistih hranilnih snovi: 120 kg dušika (N), 40-45 kg fosfora (P) in 140-150 kg kalija (K). To so osnovna hranila, ki jih navadno dodajamo hlevskemu gnoju (če tega ni dovolj) oziroma, ki jih moramo v letih, ko ne gnojimo s hlevskim gnojem, v polni meri dodati zemlji. Z večjimi odmerki fosfornih ali kalijevih gnojil najbrž ne bomo škodili, saj jih je v naših vinogradniških tleh — v območju korenin — skoraj povsod premalo. Pri uporabi dušičnih gnojil pa je na mestu večja previdnost. Z raznimi mešanici tako imenovanih kompleksnih gnojil, kjer so glavna hra-

nila sicer v idealnem razmerju, vnašamo marsikje preveč dušika. Dušik, ki se lahko topi, pride hitreje do korenin kot fosfor ali kalij. Bolje je, da uporabljamo posamezna gnojila (fosforna in kalijeva trosimo jeseni), dušična gnojila pa večkrat trosimo v manjši količini. Dušik pospešuje predvsem rast listja in mladik in vpliva s tem neposredno na količino pridelka. Z dušičnim gnojenjem bomo gnojili (v več obrokli) zgodaj spomladi, pozneje ne po 15. maju, ker le tako bo trta dobro dozorela. Pomen kalija za vinsko trto je predvsem v tem, da kalij povečuje količino škroba, kateri se spreminja v sladkor, slednji pa s svoje strani vpliva neposredno na kvaliteto vina.

Fosfor je pomemben element za dobro oploditev grozdja, sicer pa pospešuje zorenje lesa ter grozdja in s tem, podobno kot kalij, vpliva na kakovost pridelka. Fosfor preprečuje nadalje osipavanje grozdičev po cvetenju.

Pravilno obdelovanje vinograda

Jeseni, ko trta počiva, je najboljši čas za obdelovanje vinograda. V tem času so drobnoživke, ki skrbijo za presnavljanje organskih snovi v rastlinam dostopne oblike, še aktivne. Prepozno gnojenje in obdelovanje nista torej priporočljivi. Ker se, kot v začetku omenjeno, drobnoživke nahajajo predvsem v vrhnjih plasteh zemlje, moramo paziti, da jih ne spravimo pregloboko. Zemljo torej bomo plitko obračali in globoko le rahljali, da ne bi spreminjali z globokim preobračanjem in mešanjem tal ugodnega okolja drobnoživkam.

Vpliv obdelovanja na tla je mnogostranski in koristen, ker nudijo zrahljana tla koreninam boljše pogoje za njihovo rast, dobro obdelana tla vpijajo in zadržijo mnogo več vlage kot slabo ali neobdelana tla (posebej smo lahko to opazili v letošnjem sušnem letu), zrahljana tla se lažje in bolje ogrejejo. Boljše zračne, vodne ter toplotne razmere, ki jih z obdelavo dosežemo, ugodno vplivajo na razvoj drobnoživk v tleh.

Tedenski pregled domačega športa

(Nadaljevanje s 5. strani)

domačine s tesnim 3:2. Plavi so začeli zelo slabo in nezbrano; domačini so tako lahko zbirali točko za točko, medtem ko so se naši »iskali« po igrišču. Ko je že vse kazalo, da bo oslabiljena Celana prvič premagala naše predstavnike, so se Veljak in prijatelji prebudili in v izrednem slogu prevzeli vajeti igre v svoje roke ter osvojili tri nadaljnje sete in tudi tekmo. Igra naših predstavnikov še ni stekla po najboljšem tiru, lahko pa pričakujemo, da bodo že v naslednji tekmi »plavi« dali vse od sebe, da premagajo ekipo SPEM, ki je eden najresnejših tekmecev za osvojitve končnega prvega mesta na lestvici. Za ta uspeh morajo pripomoči tudi vsi navijači, ki bodo z bodrenjem pomagali svojim ljubljencem do zmage.

TURNIR BORA

Dekleta Bora so v nedeljo organizirala predprvenstveni turnir, katerega so se udeležile ekipe: Ljubljana, OMA, Corridoni in seveda Bor. Turnir je organizacijsko zelo uspel, kakovostno pa so dekleta Bora dokazala, da so za skoraj razred boljša od nasprotnic, zlasti po vključitvi Zavodlajev in Barejeve, ki sta se po dolgih letih spet vrnili v prvo ekipo in ki bosta v prihodnjem prvenstvu lahko s svojo izkušnostjo precej pripomogli k dobri uvrstitvi te naše najstarejše (vsaj po letih delovanja) ekipe. OMA je dosegla drugo mesto, čeprav se ni

zaigrala na isti višini, kot smo jo bili vajeni lansko leto ob zaključku prvenstva. Razočarala je ekipa Ljubljane, ki je bila samo tretja in katere kakovost se je zadnje čase precej zmanjšala. Corridoni je bil končno po predvidevanjih četrti.

NOGOMET

Moška 2. amaterska liga

Bazovci nadaljujejo s svojim zmagoslavnim pohodom, saj so še vedno na vrhu lestvice z vsemi osvojenimi tekmami. V nedeljo so premagali CRDO z 1:0 z lepim golom Pittionija, ki je v 40' prvega polčasa ukanil nasprotnega vratarja. V isti skupini se je v zadnjem kolu v Sv. Križu odigral derby med Vesno in Bregom. Ekipi sta se prijateljsko razšli pri izidu 0:0, ki nikomur nič ne pove. Po našem mnenju sta moštvi igrali preveč oprezno in njuna edina skrb je bila, da ne zgubita. Juventina je tokrat doma klonila pred povprečno ekipo Libertas iz Trsta, ki je z dvema zadetkoma Privilegija odnesla iz Štandreža obe točki.

ketna

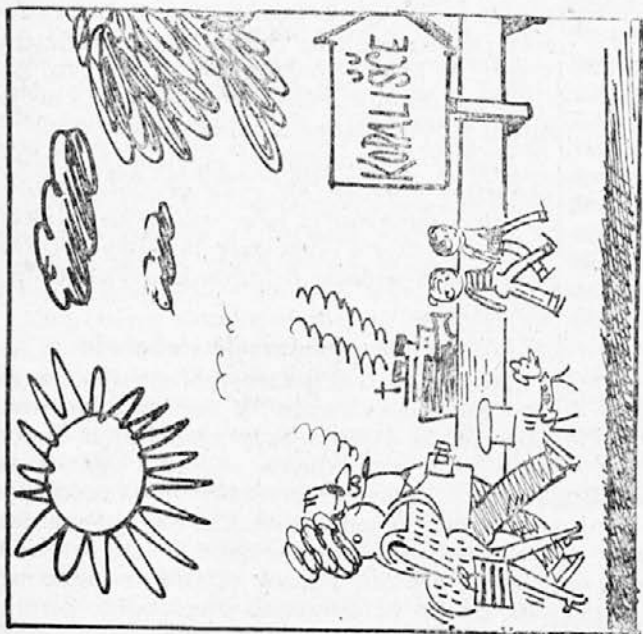
—0—

V Rimu je prišlo te dni že do drugega sestanka med zvezo industrijcev (Confindustria) in delegacijami sindikatov CGIL, CISL in UIL, z namenom, da bi se pogovorili o reševanju gospodarskih problemov. Oboji so izjavili, da so bili pogovori koristni. Gre za to, da bi ublažili delovne spore in vnesli v njihovo reševanje gospodarski realizem.

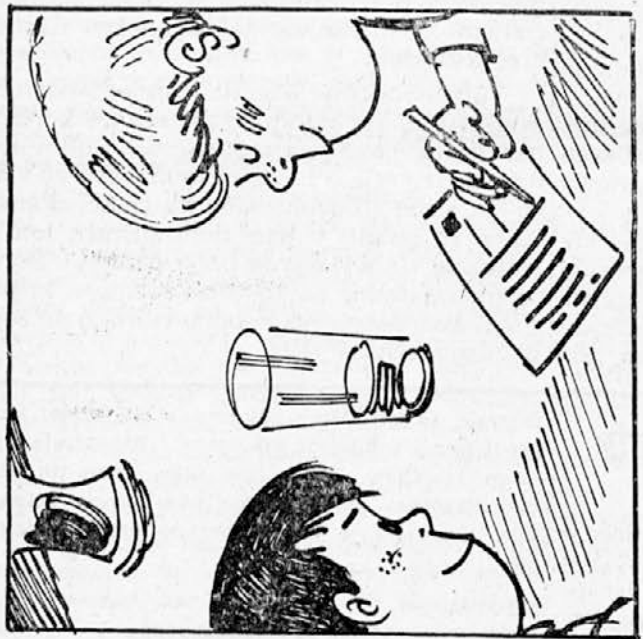
Piše B. T. riše M. B.

S POLNO PARO 14 na morje

»Skljenjeno!« je pribil Tomaž in krepko zasmrčal.

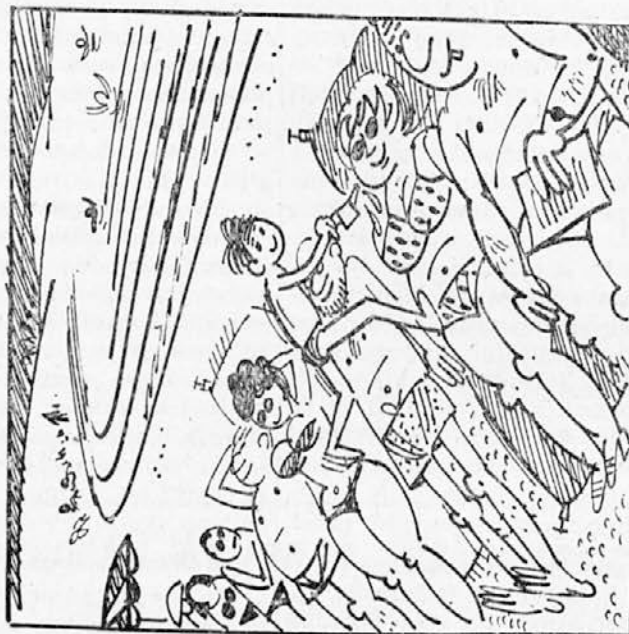
Naslednji dan sta začela z angleškim zajtrkom. Zlato sonce se je vzpelo nad motel. Ogrela je avtomobile, ki niso našli sence. Lokomotivi je toplota godila. Naši turisti so počasi odkorakali na plažo.

družbi... Pismo sledil Blaž, Tomaž, John in Margaret!

Tako! Uredila sta tudi to. Čakalo ju je le še spanje na mehkih pernicah motela.

»Tu ostaneval« je zaključil prelepi večer Blaž v postelji.

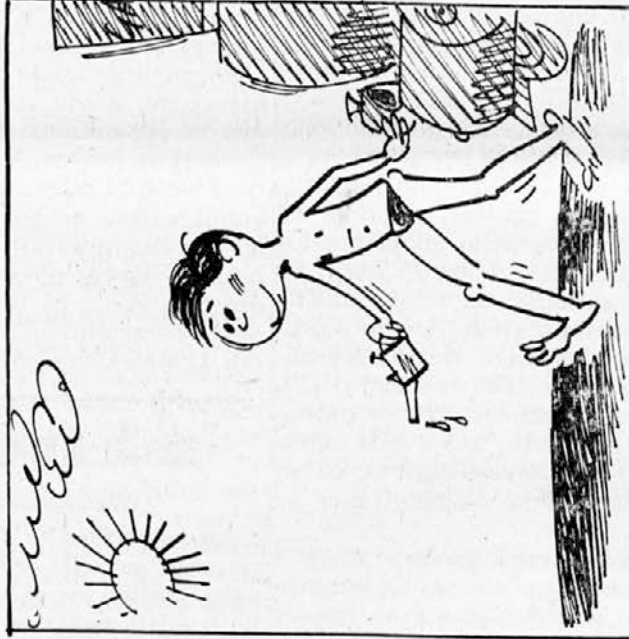

postopek na drugih gostih.

Bil je deležen hvaležnih pogledov v angleščini, dansčini in švedščini. Kako tudi ne!

Se preden sta se prav zavedela, sta bila do vratu v dejavnosti, ki ji pravimo turizem. Potegnili ju je pač za seboj.

Namazala sta celo vrsto, se okopala in že sta začela z naslednjo akcijo.

»Prav imaš,« je razumel Tomaž. »Po olje skočim!«

Prinesel je z lokomotive posodico z oljem. Tako, kot je mazal, cilindre, ležaje in zobata kolesa na lokomotivi, tako se je zdaj lotil trebuškov dragih gostiteljev.

Gostitelj sta bistrovidno uganila za kaj gre, in dokler je bilo še kaj olja v posodici — je nadaljeval

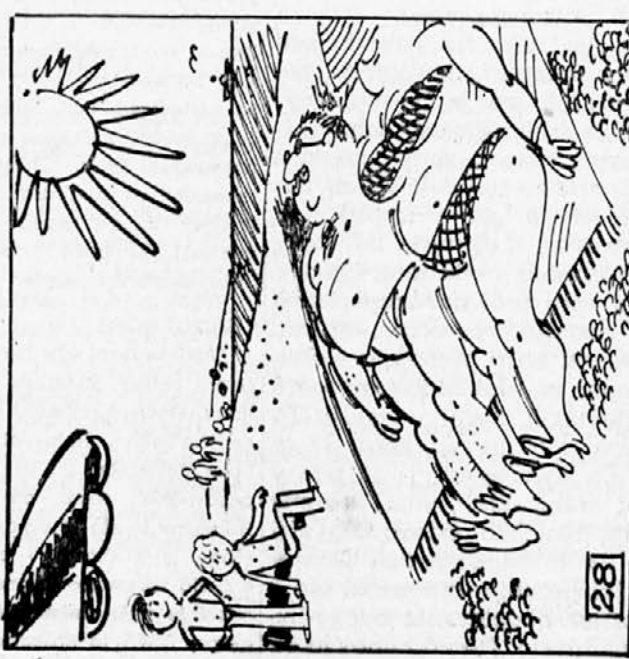

27. Ali naj naštevamo, kaj so večerjali?

Ribe iz konzerve, krompirček, uvožen iz Švedske, so zalili z vinom iz Španije. Večerja in pol!

Pomignili so natakarju. Prinesel je razglednice. Oslinila sta svinčnik in pisala očku in mamici.

Draga mamica in dragi očka! Ne hudujta se! Na morju sva. V imenitnem motelu, v odlični

28. »Račun pri mehaniku sta nama poravnala, večerjo in spanje plačala,« je rekel Blaž, ko sta obšla minimalke. »Ali ni napočil čas, da jima skromno povrneva?« je pristavil in pokazal na mistra in soprogo, ki sta ležala na pesku in izpostavljala bela, severnjaška trebuha neusmiljenemu južnemu soncu.